

Beleidsplan 2024-2027

Hervormde Wijkgemeente "Eben-Haëzer"

Amstelveen-Buitenveldert

Vastgesteld in de kerkenraadsvergadering van 14 mei 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Schets van de gemeente
3. Aandachtsgebieden
4. Middelen
5. Beleidsvoornemens voor de belangrijkste aandachtsgebieden

1. Inleiding

Dit is het beleidsplan van de hervormde wijkgemeente "Eben-Haëzer" te Amstelveen voor de periode 2024-2027. Dit is het vijfde beleidsplan van onze gemeente.* Deze versie is herschreven naar aanleiding van de ervaring met de vorige versies.

Het uitgangspunt blijft onze overtuiging dat ten diepste het door ons te volgen beleid al lang voor ons is bepaald: "Broeders, ik schrijf u geen nieuw gebod, maar een oud gebod, dat u vanaf het begin hebt gehad", en: "Laat wat u vanaf het begin gehoord hebt in u blijven." (1 Joh. 2: 7 en 24). In die zin willen we niets anders dan wat de kerk der eeuwen altijd gewild heeft. Ook in onze identiteit als gemeente die leeft in de traditie van de Reformatie ligt veel beleid impliciet besloten.

Toch zijn er ook in een reformatorische gemeenten allerlei zaken waarover in de eigen concrete omstandigheden beslissingen genomen moeten worden. Voor zover het praktische afspraken betreft over de organisatie van het leven van de gemeente vallen zij meestal buiten dit beleidsplan. Informatie hierover is te vinden in, onder andere, de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland, de plaatselijke regeling, de gemeentegids, en het kerkblad. Dit beleidsplan is dus niet bedoeld als een volledige beschrijving van onze gemeente.

Dit beleidsplan richt zich op het benoemen van hoofdpunten in het leven van onze gemeente waarop beleid is uitgezet of waarop met het oog op de te verwachten situatie in de komende jaren beleid geformuleerd dient te worden.

Het beleidsplan zal na vier jaar geëvalueerd en waar nodig herzien worden. In de tussentijd zal ten minste een keer per jaar door de kerkenraad de gang van zaken in de gemeente in het licht van dit beleidsplan worden besproken.

Het beleidsplan is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 geven wij een korte schets van onze gemeente. In hoofdstuk 3 benoemen wij onze prioriteiten, of wat wij zien als onze belangrijkste aandachtsgebieden. Hoofdstuk 4 gaat in op de middelen die ons ter beschikking staan, en hoofdstuk 5 behandelt ten slotte het beleid met betrekking tot de belangrijkste aandachtsgebieden.

* In het vervolg van dit beleidsplan wordt met 'gemeente' steeds de wijkgemeente bedoeld.

2. Schets van de gemeente

Onze gemeente is een kleine gemeente van minder dan 200 leden. Zij is een wijkgemeente van bijzondere aard binnen de Protestantse Gemeente Amstelveen-Buitenveldert. Dit wil zeggen dat de wijkgemeente niet bestaat uit leden uit een bepaalde geografische wijk, maar uit leden met een gedeelde overtuiging over het belijden van de kerk. In het kort zeggen wij vaak dat onze gemeente zich rekent tot de Gereformeerde Bond. Dit betekent dat wij ons geroepen weten om onze plaats in te nemen in de Protestantse Kerk in Nederland (net als voorheen in de Nederlandse Hervormde Kerk) omdat deze Kerk volgens haar eigen kerkorde haar geloof wil belijden in gehoorzaamheid aan de Schrift en in lijn met de gereformeerde belijdenisgeschriften. Tegelijk stellen we met bezorgdheid en verdriet vast dat we ons vaak niet herkennen in de manier waarop deze verwijzing naar Schrift en belijdenis in de Protestantse Kerk in Nederland feitelijk functioneert. Wij willen echter trouw blijven aan deze Kerk zolang dit mogelijk is zonder ontrouw te worden aan Christus als Heer van de Kerk. We zoeken naar mogelijkheden om binnen deze Kerk anderen aan te moedigen en aan te sporen weer de waarheid te erkennen van wat de Kerk belijdt, en daarnaar te leven. Wij beseffen dat wij zelf daarin maar al te vaak te kort schieten. Wij proberen dus in bescheidenheid te spreken over onszelf, maar groot over onze God.

Waar binnen de Protestantse Kerk in Nederland een verwijzing naar de gereformeerde belijdenis nog begrepen wordt, is dat voor veel inwoners van Amstelveen niet meer het geval. We wonen in een gebied waar de secularisatie zwaar heeft toegeslagen, en waar het grootste deel van de mensen geen band met het Christelijk geloof meer heeft. In de wijde omgeving is de kerkgang in het algemeen sterk teruggelopen, en meer in het bijzonder zijn er nog maar weinig reformatorische kerken of gemeenten meer. Het gevolg is dat onze gemeente een streekgemeente is geworden. Inmiddels woont een meerderheid van de leden niet meer in Amstelveen-Buitenveldert. Zij hebben zich bij onze gemeente aangesloten omdat ze verlangen naar een prediking en een vorm van gemeente-zijn die zij dichterbij huis niet (meer) kunnen vinden. Dat maakt ons als kleine gemeente kwetsbaar: achter een lange tijd tamelijk stabiel ledenaantal schuilt een groot aantal mutaties. Een structureel demografisch tekort (de terugloop door overlijden is al minstens twintig jaar lang groter dan de aanwas uit geboorte) werd tot nu toe opgevangen doordat per saldo meer leden uit de omgeving toetraden dan er door verhuizing en onttrekking verdwijnen. Tijdens de periode van de twee vorige beleidsplannen (2016-2019 en 2020-2023) is het aantal leden echter gedaald.

Wij beseffen dus dat we als gemeente in de gereformeerde traditie in zekere zin een uitzondering zijn in onze omgeving, zowel binnen de Protestantse Kerk als daarbuiten: iets wat in veel plaatsen niet meer bestaat, en voor veel mensen hooguit een herinnering is aan hun eigen verleden. En toch geloven we dat het oude Evangelie van zonde en genade dat we elkaar blijven voorhouden nog steeds actueel is, en relevant voor alle mensen. We weten ons daarom geroepen om daarin trouw te blijven en dat geluid steeds weer te laten horen. Uiteindelijk is het ook niet onze trouw waarop de gemeente rust, laat staan dat we ons zouden zien als een selecte groep die kan neerkijken op anderen, binnen of buiten de kerk. De vorige generatie heeft de naam van de gemeente goed gekozen: 'Eben-Haëzer', een woord waaraan de betekenis wordt verbonden: 'Tot hiertoe heeft de HEERE ons geholpen'. Dat onze gemeente mag rusten uiteindelijk op Gods genade alleen.

We weten ons ook verbonden aan de wereldwijde kerk, en in dat perspectief kunnen wij de kwetsbaarheid van onze positie ook relativeren. In veel andere landen zouden wij als een protestantse gemeente van forse omvang gelden, veel van onze broeders en zusters moeten aanzienlijk meer kilometers maken dan wij om bij hun kerk te komen, en dan zwijgen we nog van hen die alleen in het geheim bij elkaar kunnen komen.

3. Aandachtsgebieden

Als gemeente onderscheiden wij vijf belangrijke aandachtsgebieden:

- de erediensten: de zondagse samenkomsten (soms ook op andere dagen) van de gehele gemeente tijdens de kerkdiensten
- het pastoraat: het omzien naar elkaar en het op individuele basis troosten, bemoedigen en vermanen met het oog op de groei van het geloof, en in situaties van persoonlijke nood.
- de vorming: het gezamenlijk blijven leren, en in het bijzonder de geloofsoverdracht aan de jeugd
- het diaconaat: het verlenen van materiële en praktische hulp, zowel aan leden van de gemeente als aan anderen die op onze weg worden geplaatst
- het getuigen: het uitkomen voor en het uitdragen van het evangelie buiten onze gemeente

Wij geloven dat elk van de vijf een wezenlijk onderdeel is van een levende christelijke gemeente, en dat we niet één of meer van de vijf buiten beschouwing zouden kunnen laten, gesteld al dat we dat zouden willen. In die zin kunnen we geen rangorde in de vijf aanbrengen.

Toch zien we de instandhouding van de erediensten als de grondslag voor de andere vier. Daar is een theologische onderbouwing voor te geven in de zin dat het gepredikte Woord van bijzondere betekenis is voor het wekken, in stand houden en doen groeien van het geloof. In praktische zin geldt dat veel gemeenteleden zich aan onze gemeente hebben verbonden juist vanwege het belang dat zij hechten aan een reformatorische prediking. Onze wijkgemeente van bijzondere aard zou zijn bestaansrecht verliezen als (zo God het geeft) dezelfde prediking in de andere protestantse gemeenten in de omgeving te horen zou zijn, of (wat God verhoede) de prediking in onze gemeente niet meer in overeenstemming zou zijn met Schrift en belijdenis.

Vervolgens is het zo dat wij geroepen worden om daders te zijn van het Woord, en niet alleen hoorders. Wie een reformatorische prediking wil horen moet daar ook consequenties uit trekken in de vorm van het aanvaarden van verantwoordelijkheid voor elkaar binnen de gemeente en oog voor de ander daarbuiten. Hieruit volgen de andere vier aandachtpunten. Daarbij is de praktische uitdaging voor ons als streekgemeente om aan deze vier op een evenwichtige manier aandacht te geven, binnen het kader van onze middelen en mogelijkheden.

4. Middelen

4.1 Mensen en organisatie

De gemeente beschikt aan het begin van de planperiode over twee betaalde krachten, te weten de predikant en de koster (in deeltijd). Alle overige taken in de gemeente worden onbezoldigd verricht. Er zijn geen voornemens het aantal betaalde krachten uit te breiden. De koster zal in de planperiode met pensioen gaan, waarbij vervanging door een betaalde kracht niet meer mogelijk zal zijn.

Aan de gemeente wordt leiding gegeven door een kerkenraad. De taken en verantwoordelijkheden van de kerkenraad zijn conform de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland. De leden worden voor vier jaar gekozen door de belijdende leden van de leden uit de mannelijke belijdende leden, op voordracht van de kerkenraad. De kerkenraad bestaat naast de predikant uit 9 ambtsdragers, te weten vijf ouderlingen (waarvan één met bijzondere opdracht voor het jeugdwerk, en één scriba), twee diakenen en twee ouderling-kerkentmeesters.

Met behoud van de eigen verantwoordelijkheid van de kerkenraad wordt er naar gestreefd de gemeente als geheel actief te betrekken bij de verschillende onderdelen van het gemeentelijk leven. Dit krijgt onder andere vorm in de activiteiten van verschillende commissies en inzet van gemeenteleden bij het bezoeken van ouderen en het jeugdwerk. Hoewel met dankbaarheid wordt vastgesteld dat veel gemeenteleden een bijdrage leveren, moet er rekening mee gehouden worden dat er grenzen zijn aan het aantal inzetbare uren. Het feit dat gemeenteleden wijd verspreid wonen brengt ook praktische beperkingen met zich mee in wat er in de gemeente aan activiteiten georganiseerd kan worden. Nu de gemeente in de afgelopen jaren kleiner is geworden, worden we nadrukkelijker met deze grenzen geconfronteerd.

4.2 Kerkgebouw en pastorie

De gemeente beschikt over een eigen kerkgebouw en een pastorie (predikantswoning). Het kerkgebouw wordt, naast de kerkdiensten, ook gebruikt voor doordeweekse samenkomsten. De nevenruimten worden incidenteel verhuurd aan derden, bij voorkeur uit kerkelijke kring. Verhuur van de kerkzaal ten behoeve van kerkdiensten van andere gemeenten heeft in het verleden plaatsgevonden en wordt voor de toekomst niet uitgesloten. De gemeente werft niet op commerciële basis naar nieuwe huurders. Het beleid richt zich op het in goede staat houden van het onroerend goed. Hiervoor is een lange-termijn onderhoudsplan opgesteld.

4.3 Financiën

De gemeente is voor haar financiering nagenoeg geheel afhankelijk van bijdragen van de eigen leden. Deze bijdragen worden gevraagd in de vorm van collecten tijdens de erediensten en in de vorm van jaarlijkse bijdragen in het kader van de actie Kerkbalans (januari). Het financiële beleid is gericht op het aanhouden van reserves die voldoende zijn om op korte termijn schokken in inkomsten en uitgaven te kunnen opvangen, alsmede met het oog op geplande onderhoudsuitgaven, maar niet op het vormen van een belegd vermogen om daaruit een significant deel van de uitgaven te kunnen financieren. Inkomsten uit verhuur leveren een verhoudingsgewijs kleine bijdrage aan de totale begroting.

De financiën van de gemeente zijn gesplitst in een kerkentmeesterlijke begroting en een diaconale begroting. Omdat de gemeente een wijkgemeente van bijzondere aard met rechtspersoonlijkheid is, heeft zij een eigen kerkentmeesterlijke begroting en een

zelfstandig vermogen, onafhankelijk van de andere wijkgemeenten van de protestantse gemeente Amstelveen-Buitenveldert.

De diaconale begroting en het diaconale vermogen maken wel deel uit van de begroting en het vermogen van de diaconie van de protestantse gemeente Amstelveen-Buitenveldert. In goed overleg worden de diaconale middelen van de wijkgemeente in de praktijk afzonderlijk beheerd.

Gestreefd wordt naar een sluitende begroting, rekening houdend met het bovengenoemde beleid met betrekking tot reservevorming. In de afgelopen jaren is de lopende rekening in grote lijnen in evenwicht geweest, maar is voor wat betreft groot onderhoud ingeteerd op de reserves. De vaste bijdragen zijn gestegen, maar de opbrengsten uit collecten vertonen een dalende tendens.

5. Beleidsvoornemens

5.1 Beperkte middelen

In het voorgaande is gesignaleerd dat zowel op het punt van menskracht als financiën de gemeente tegen grenzen aanloopt. Hoewel dit op korte termijn niet tot grote problemen leidt is aandacht nodig. Met het oog hierop zien wij de volgende aandachtspunten voor de komende periode:

- Nagaan in hoeverre de organisatie van het gemeentelven aangepast kan worden aan een kleiner ledental. Moeten er prioriteiten worden gesteld, of kunnen activiteiten efficiënter worden georganiseerd (bijvoorbeeld ter beperking van het verkeer van en naar de kerk door de week)?
- Voorbereiden van de jongere generaties op het overnemen van taken, door hen hierbij meer te betrekken.
- Bevorderen van bewustzijn van het belang van de vaste bijdragen en verbreden van de groep gemeenteleden die hieraan meedoet.

Deze punten waren ook opgenomen in de vorige versie van het beleidsplan. In de coronaperiode, gecombineerd met een predikantsvacature, is de bezinning hierop niet van de grond gekomen. De aandachtspunten blijven actueel.

5.2 Eredienst

In de gemeente heeft van tijd tot tijd bezinning plaatsgevonden op de inrichting van de erediensten. In hoofdlijnen is het beleid dat de gemeente herkenbaar de klassieke gereformeerde liturgie wil handhaven, terwijl erkend wordt dat ook binnen dit kader af en toe bijstelling nodig is om deze traditie levend te houden. Daarbij is in 2010 besloten om de Herziene Statenvertaling in de diensten te gebruiken. In het voorjaar van 2015 is beleid met betrekking tot de gemeentezang vastgesteld. Uitgangspunt is hierbij dat de psalmen in de erediensten centraal blijven staan, terwijl bij bepaalde diensten als voorzang een lied uit de bundel Weerklank gezongen kan worden. Daarbij is in het najaar van 2015 overgegaan op een ritmische zangwijze. Als vervolgstap werd toen voorzien dat de kerkenraad nog een besluit zou nemen over gebruik van de psalmberijming in Weerklank. In 2021 is besloten, na horen van de gemeente, dat in de diensten tot twee van de te zingen psalmen uit de psalmberijming in Weerklank kunnen worden opgegeven. Bij dat besluit heeft de kerkenraad aangegeven voor een aantal jaren geen verdere initiatieven rond de gemeentezang te voorzien. De kerkenraad blijft de ontwikkelingen binnen verwante gemeenten in het land wel volgen.

In de erediensten neemt de Woordverkondiging een centrale plaats in. Hoewel dat uitgangspunt in de gemeente breed gedeeld wordt merken we dat verwachtingen over de prediking uiteen kunnen lopen. Dit is niet uniek voor onze gemeente. Het is belangrijk om hier aandacht aan te geven, maar ook belangrijk hoe dat gebeurt. Praktisch zal de kerkenraad actiever moeten zijn in het gesprek met de predikant en het gesprek met de gemeente. In wezen is zo'n gesprek geen kwestie van beleidsvorming, maar de kern van ons gemeente-zijn: een gezamenlijke oefening in biddend luisteren naar Gods Woord zoals het in ons midden verkondigd wordt.

5.3 Pastoraat

De pastorale zorg berust in principe bij het consistorie, bestaande uit predikant en ouderlingen. Ook de diakenen zijn echter actief bij het pastoraat betrokken. In de twee vorige beleidsplannen werd aangegeven dat voldoende aandacht voor pastoraat van groot belang is. Hierin zijn ook wel vorderingen gemaakt, onder andere door meer ruimte voor pastoraat te plannen in de kerkenraadsagenda, maar het blijft een belangrijk aandachtspunt. Dit betreft zowel het incidentele pastoraat bij ziekte en andere problemen, als het handhaven van een acceptabele frequentie voor de reguliere huisbezoeken.

Voor de komende periode wordt opnieuw de doelstelling aangehouden van regulier huisbezoek door twee ambtsdragers aan iedere pastorale eenheid, ten minste één keer per anderhalf jaar. De predikant geeft, afgezien van pastoraat bij ziekte en crisis, prioriteit aan de gezinnen en de jongere gemeenteleden.

5.4 Vorming

Het is noodzakelijk om binnen de gemeente, en niet in het minst tussen de generaties, in gesprek te blijven over wat het betekent om vandaag de dag een christelijke gemeente in de gereformeerde traditie te zijn. In de coronaperiode heeft dit weinig actieve aandacht gekregen. Met het vervullen van de vacature is de betrokkenheid van de predikant bij de catechisaties weer hersteld. Er zijn initiatieven genomen om jongeren en ouderen met elkaar in contact te brengen. Toch blijft dit een punt dat aandacht nodig heeft. Zonder pretentie dat hiermee alles is geregeld is het voornemen:

- Regelmatig contact tussen kerkenraad en jongeren
- Regelmatig preekbesprekingen te organiseren waarbij de leeftijden gemengd worden
- Bevorderen van deelname aan kringen
-

5.5 Diakonaat

Het diakonaat in onze gemeente richt zich vooral gericht op de zorg voor ouderen (in feite een deel van het ouderenpastoraat) en het doen van giften aan organisaties op diakonaal terrein buiten de gemeente. Deze activiteiten zijn waardevol, en de concentratie hierop is verklaarbaar uit het feit dat in de gemeente zelf en in de directe maatschappelijke omgeving doorgaans geen sprake was van nadrukkelijke materiële nood. Veranderingen in de samenleving maken het echter aannemelijk dat in de toekomst een groter beroep op diakonale hulp gedaan zal worden, hetzij vanuit de gemeente, hetzij vanuit de maatschappij. In de komende jaren zal dus aandacht worden gegeven aan:

- het beter zicht krijgen op mogelijkheden om als gemeente in Amstelveen diakonaal present te zijn, rekening houdend met beperkingen in mensen en middelen;
- het stimuleren van gemeenteleden om inhoud te geven aan hun diakonale roeping, hetzij op individuele basis in de eigen woonplaats, hetzij gezamenlijk vanuit de gemeente in Amstelveen.

5.6. Het getuigen

De bestaande concentratie op kinderclubwerk in de schoolvakanties blijft gehandhaafd als voornaamste aandachtsgebied. Hoe de gemeente zich het beste kan opstellen als 'buurtbewoner', rekening houdend met het gegeven dat de meeste gemeentelieden niet in Amstelveen wonen, blijft een relevante vraag waarop de gemeente nog geen goed antwoord heeft gevonden. Voorlopig lijkt een praktische lijn om te kijken of er bredere initiatieven zijn waarbij wij ons kunnen aansluiten. Dat gebeurt nu soms via het platform 'Geloven in Amstelveen'. In dat kader is in 2022 en 2023 meegedaan met de organisatie van een 'kerst-lichtjestocht' in de buurt rond het kerkgebouw. De gemeente blijft meedoen aan de jaarlijkse open-monumentendag, omdat ook dit een geschikt moment is om de kerk open te stellen voor de buurt.

De kerkenraad streeft er naar zijn plaats in de verschillende ambtelijke vergaderingen te blijven innemen en de daar bestaande contacten te ontwikkelen en onderhouden.